

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@ork.police.hu

Szám: 29000–105/952- /2009. RP.

Előadó: dr. Oletics Zsolt r. alezredes

Telefon: 06 (1) 443-5674

Tárgy: alapvető jogot sértő

rendőri intézkedés

elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a panaszos által benyújtott panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 383/2010. (VIII. 4.) számú állásfoglalása megállapításaira – a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése *a*) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

A panaszosok feljelentést tettek a D-i Katonai Ügyészségen. A feljelentésről készült jegyzőkönyv tanúsága szerint a rendőri intézkedéssel szemben panasszal éltek, melyben az alábbiakat adták elő.

2009. június 28-án D-ben Audi típusú gépkocsijukkal haladva koccantak egy Skoda típusú gépkocsival. A panaszosok közül a feleség vezetett, a jobb oldalon ült a férj, a balesetben részes másik gépkocsiban – a panaszosok előadása szerint – szintén egy nő vezetett, és egy férfi ült a másik első ülésen. A panaszosok előadták, hogy a Széchenyi utca felől közlekedtek a Kossuth utcán, a belső sávban haladtak, amikor a külső sávból a Skoda meg akarta őket előzni. Ők az egész eseménysorból csak annyit észleltek, hogy a Skoda vezetője „nagyon dudált”, és a jobb oldali ülésről a férfi egy rendőrigazolványt mutatott. Az ütközés során az Audi hátsó sárvédőjét érte a Skoda tükre, amely behajlott. A következő kereszteződés utáni buszmegállóban húzódtak félre. A másik gépkocsiból a rendőrigazolványt felmutató férfi kiszállt, indulatosan „kivágta” a panaszosok kocsijának jobb első ajtaját, és azzal fenyegetőzött, hogy ha nem száll ki az autót vezető panaszos, „kikapja” onnan, továbbá trágár szavakkal illette őket. A parkolóban volt két idegen, akik a panaszosoknak elmondták, hogy szívesen tanúskodnak. A panaszosok felírták a rendőr nevét, és kérték, hogy hívjanak ki járőrt. Az egyik kiérkező járőr – akinek a panaszosok szintén rögzítették a nevét és az azonosítóját – a panaszosok szerint „szitkozódni kezdett”, „ordibált”, a gyermekük „megijedt tőle, és sírni kezdett”. A panaszosok szerint a járőrpár másik tagja korrektül viselkedett velük. A panaszosok kérték, hogy jöjjenek ki helyszínelők, akik hamarosan ki is érkeztek, és lefolytatták a helyszíni szemlét. A helyszínelők a panaszosokat igazoltatták, majd kérték, hogy menjenek vissza a baleset helyszínére. Ott a baleset szerinti helyzetbe álltak vissza autóikkal, az Audival a belső sávba, a Skodával a külsőbe. A két helyszínelő azonban arra kérte őket, hogy álljanak át a külső sávba, és a Skodát állították a belső sávba, vagyis a panaszosok szerint éppen az ellenkező szituációba, ahogy a baleset valójában történt, és ezt a helyzetet fényképezték le. A panaszosok kérték, hogy az ő verziójuk szerinti helyzetet is rögzítsék, azonban az egyik helyszínelő közölte velük, hogy arra nincs szükség. Ezt a panaszosok részrehajlásként, a baleseti dokumentáció „manipulációjaként” értékelték. Ezen felül sérelmezték mind a balesetben érintett rendőr, mind az egyik járőr és az egyik helyszínelő által használt hangnemet. Ügyészi kérdésre elmondták, hogy az egyik helyszínelő rájuk ordított, hogy bilincsből fogja őket elvinni, egyikük karját megfogta, és úgy mondta, hogy azonnal üljön be a kocsiba, különben előállítja. A panaszosok közölték azt is, hogy a balesetben érintett rendőr gépkocsijának olyan sérülését is „rájuk akarták fogni”, amely nyilvánvalóan nem a balesetből eredt – a gépkocsi eleje volt összetörve –, de erről valószínűleg a kiérkező kollégák beszéltek le, mert nem volt a panaszosok autóján annak „megfelelő” sérülés. A panaszosok előadták azt is, hogy szerették volna a baleset kapcsán megindult eljárás ügyszámát megtudni, azonban a „nagyállomáson lévő” rendőrörsön nem kaptak felvilágosítást. A panaszosok kérték a rendőrök „felháborító viselkedésének” kivizsgálását és lehetőség szerint a helyszíni szemle megismétlését. A panaszosok által az intézkedő rendőrök ellen – szabálysértésre vonatkozó – hamis vád vétsége és más bűncselekmények miatt tett feljelentését az ügyészség elutasította.

II.

A rendelkezésre álló alábbi rendőrségi iratokból a következők állapíthatóak meg tényszerűen.

A helyszínre érkező járőrök 2009. június 30-án kelt jelentésükben előadták, hogy az ügyelet utasítására jelentek meg D-n, Kossuth utca 36. szám előtt, és felvették a kapcsolatot a bejelentővel (aki elmondása szerint másik településen dolgozik rendőrként, ennek igazolására szolgálati igazolványát is felmutatta). A bejelentő elmondta, hogy a Széchenyi utcában a Kossuth utca irányában közlekedett, a Tesco felől, amikor a két utca kereszteződéséhez érve a panaszosok – külső sávban haladó – gépkocsija szabálytalan sávváltás közben gépkocsijának ütközött, sérülés nem történt. Elmondta, hogy a Skoda gépkocsit ő vezette, mellette felesége ült (aki kiskorú gyermekükkel együtt távozott a helyszínről, mivel a gyermeket iskolába kellett vinnie). A rendőr megállapította, hogy a bejelentő gépkocsijának jobb első sárvédőjén, jobb első lökhárítóján és jobb első tükrén sérülés látható, a bejelentő elmondása szerint a panaszosok gépkocsijának bal oldala ütközött az ő gépkocsijával.

A panaszosok előadása szerint nem történt baleset, a feleség, aki vezetett, megmutatta, hogy a gépkocsijuk bal hátsó részén látható fehér csík csak mészfolt, ebből egy kis részt le is törölt az ujjával. A panaszosok kérték helyszínelő kihívását, továbbá elmondták, hogy nem a bejelentő rendőr, hanem felesége vezette a gépkocsit. Mivel a panaszosok gépkocsiján törés- vagy ütközésnyom nem volt látható, a rendőr nem tudta eldönteni, hogy valóban baleset részese volt-e a személyautó. Az indulatok a vita hevében elszabadultak, azért további rendőri erőt kértek, ezt követően a bejelentő felesége is megjelent a helyszínen, majd kiértek a helyszínelők, akiknek a járőrök átadták az intézkedés végrehajtását.

A panaszosok által tett feljelentés kapcsán az egyik járőr a jelentését 2009. július 20-án a következőkkel egészítette ki. A helyszínre érkezéskor észlelte, hogy a panaszosok „igen magas hangnemben, néha kiabálva” vitatkoztak, a vita kezdett elmérgesedni, az indulatok kezdtek elszabadulni. A rendőr megjegyzi, hogy a balesetben érintett rendőr kolléga, továbbá más rendőrök az ő jelenlétében semmilyen sértő megjegyzést nem tettek a panaszosokra.

A járőr többször hangosan, jól hallhatóan felszólította a feleket, hogy hagyják abba a kiabálást, hogy intézkedni tudjon. Nem szidalmazott senkit, végig kulturált hangnemben beszélt. A panaszosok közül a feleség „többször, magas hangnemben” bírálta a rendőri intézkedést.

A jelentést tevő rendőr rögzítette azt is, hogy az intézkedést részrehajlás nélkül folytatta le, sértő megjegyzést egyik félre sem tett. Többszöri felszólítása után kezdett el „csitulni a légkör”, és éppen azért kért a helyszínre további rendőri erőt, mert attól lehetett tartani, hogy tettelegességre kerül sor.

A D-i Rendőrkapitányság egyik őrsparancsnoka részéről történt kivizsgálás után összefoglalta a rendőri jelentésekben foglaltakat, és megállapította, hogy a rendőri intézkedés „kulturált, objektív és arányos” volt, részrehajlás azért sem állapítható meg, mert a járőrök megállapításokat nem tettek, következtetéseket nem vontak le, ezt a helyszínelést végző rendőrök végezték el.

A helyszínelést végző rendőrök jórészt egyező tartalmú jelentésükben rögzítették, hogy 14 óra 40 perckor az ügyelet utasítására indultak a Kossuth utcába. A jelentések szerint a helyszínről azért kérték a helyszínelők küldését, „mivel a balesetben érintett egyik személy [...] rendőr kollega”. A helyszínelés során a rendőrségi autóban egyesével hallgatták meg az érintetteket, akik közül a panaszosokkal „nem lehetett szót érteni”, kiabáltak, és sérelmezték, hogy megállították őket, és hogy a balesetben érintett rendőr méltatlan hangnemben beszélt velük. Az egyik helyszínelő felszólította a panaszos hölgyet, hogy hagyja abba a kiabálást, mert így nem lehet tisztázni a körülményeket, majd – miután az érintett a kiabálást folytatta – „A törvény nevében!” felszólítással az előállítását helyezte kilátásba arra hivatkozással, hogy akadályozza a rendőri intézkedést. Ekkor ő megkérdezte, hogy ez bilincselést is jelent-e, amire a rendőr azt válaszolta, hogy amennyiben szükséges, igen. A rendőr megjegyzi, hogy

ezt követően a panaszosok együttműködőbbek lettek, elmondták, hogy ők hogyan észlelték a baleset körülményeit.

A meghallgatásokkal egyidejűleg az egyik helyszínelő fényképfelvételeket készített a rongálódásokról, a járőrök pedig megszondáztatták a gépkocsik vezetőit – a bejelentőt és a panaszos hölgyet, később a bejelentőnek a helyszínre visszaérkező feleségét, mivel a panaszosok azt állították, hogy nem a bejelentő, hanem a felesége vezetett –, a tesztek eredménye azonban valamennyi esetben negatív lett.

Amikor mindezzel végeztek, visszamentek a baleset helyszínére, ahol újra megmutatták az érintettek, hogy szerintük hogy történt a baleset. A kereszteződésről fényképfelvételeket készítettek, majd a gépkocsik rongálódásának megfelelően egymás mellé állították a személyautókat – a sérülések „összeegyeztethetőségének” megállapítása céljából. Ezen a panaszos hölgy felháborodott, mert szerinte szándékosan változtatták meg a baleseti szituációt. A helyszínelést végző egyik rendőr közölte a panaszosokkal, hogy az ő előadásukat is rögzítik majd a helyszínrajzon és a jegyzőkönyvben.

A jelentés rögzíti, hogy a panaszosok először még a baleset bekövetkezését is vitatták, később azt mondták, hogy a Kossuth utcának a Piac utca és Burgundia utca közötti szakaszán ütközött nekik a Skoda gépkocsi sávváltás közben úgy, hogy jobbról, a külső sávból eléjük vágott. A jelentés szerint ezt a verziót azért nem rögzítették a rajzon, mert sem a pontos helyszínt nem tudták a panaszosok megjelölni, sem alátámasztani nem tudták – tekintettel arra is, hogy a sérülések helyei kifejezetten kizárták, hogy az előadottak szerint következhetett be a baleset.

A helyszínelők jelentését összefoglaló parancsnoki kivizsgálás szerint „jog- és szakszerűtlenséget megállapítani nem lehet”.

A megkezdett helyszíni szemléről készült jegyzőkönyv szerint a panaszos feleség az általa vezetett gépkocsival a kérdéses kereszteződésnél a külső forgalmi sávban állt, és amikor a lámpa zöldre váltott, az enyhén jobbra kanyarodó két sáv ívét figyelmen kívül hagyva áthaladt a belső forgalmi sávba, ahol összeütközött a vele párhuzamosan, a belső sávban haladó gépkocsival. A panaszosi gépkocsi a helyszínről megállás nélkül továbbhaladt, mivel az ütközést a benne ülők nem észlelték, de utóbb a másik gépkocsiban ülő rendőr jelzésére megálltak. Személyi sérülés nem keletkezett, az anyagi kárt mindkét gépkocsi esetén 100.000 Ft-ra becsülték. Egyik érintett fél sem fogyasztott alkoholt. A panaszos feleség nyilatkozata szerint a lámpa piros jelzésénél a belső forgalmi sávban várakozott, és folyamatosan a belső forgalmi sávban haladt. Később hallotta, hogy valaki dudál, és a férje szólt, hogy a mellettük haladó autóból valaki mutogat egy igazolványt, álljanak meg. Ekkor félreálltak, egy férfi szállt ki a másik autóból, és odament hozzájuk, rákiáltott, hogy ő rendőr, és ki fogja rángatni az autóból. A panaszos kiszállt, de a rendőr folyamatosan kiabált vele.

A balesetben érintett rendőr elmondta, hogy a lámpánál a belső forgalmi sávban állt, közvetlen mellettük állt a panaszos által vezetett gépkocsi, a panaszos folyamatosan telefonált. Amikor a lámpa zöldre váltott, mindketten elindultak. A kereszteződésben haladva azt vette észre, hogy a panaszosok gépkocsija nem követi az út jobbra kanyarodó vonalát, hanem azt levágva áthaladt az ő forgalmi sávjába, ezért rádudált, és levette a lábát a gázpedálról. Azt hitte, hogy ennek hatására a másik autó visszatér a saját sávjába, de nem ez történt, hiába fékezett, a kocsik összeütköztek, tompa puffanást lehetett hallani. A másik kocsit ezt követően megállás nélkül haladt tovább, ezért szólt a feleségének, hogy vegye elő szolgálati igazolványát, amit a másik kocsi mellé érve felmutatott, és próbált jelezni, hogy álljanak félre. Ezt követően is továbbhaladt a másik autó, és csak később állt le. Ő mögéjük állt, igazolványával a kezében odament a vezetőhöz, és szólt a sofőrnek, hogy szálljon ki, mert nekik ment. A vezető és férje (panaszosok) ekkor kiszálltak az autóból, és folyamatosan kiabáltak vele.

A panaszos férj elmondta, hogy ő nem látta a másik autót, csak azt vette észre, hogy valaki rájuk dudál, és ekkor szólt a feleségének, hogy álljanak meg, mert valaki a mellettük haladó autóból egy igazolványt mutogat. Miután megálltak, a másik autó vezetője odament hozzájuk, és „ki akarta ráncigálni a feleségét az autóból”, folyamatosan kiabált velük.

A balesetben érintett rendőr felesége elmondta, hogy a lámpánál a belső forgalmi sávban álltak, ő a jobb első ülésen ült, férje vezetett. Amikor a lámpa zöldre váltott, elindultak, és azt vette észre, hogy a külső forgalmi sávból egy autó áthalad az ő sávjukba, és összeütköznek, azonban ez az autó nem állt meg, a férje utánuk ment, és közben megkérte őt, hogy vegye elő szolgálati igazolványát. Ezt a másik autó mellé érve férje felmutatta, és később a másik autó félre is állt.

A helyszínelők megállapítása szerint a „rongálódások magasságából, elhelyezkedéséből és jellegéből egyértelműen megállapítható, hogy az ütközésben a fent írt szgk.-k voltak a részesek”, továbbá hogy a panaszos az ütközést nem észlelhette, végül hogy személyi sérülés reális esélye nem állt fenn. Véggövetkeztetésként a jelentés rögzíti, hogy a panaszos (feleség) „megszegte a KRESZ 29. § (1) bekezdésében foglaltakat”.

A kapcsolódó helyszínrajz rögzíti a panaszosi gépkocsi helyét mindkét fél elmondása szerint (a külső és a belső forgalmi sávban), illetve a másik gépkocsi haladási irányát. A rajzon szerepel a gépkocsik ütközéskori pozíciója úgy, hogy a panaszosi gépkocsi enyhén átlóg a belső, baloldalra eső, de jobb oldalra kanyarodó sávba – tehát levágja az út kanyarulatát –, és így a kocsi bal hátsó része érintkezik a másik gépkocsi jobb első részével.

A fényképfelvételeken látható, hogy a kereszteződésben a két sáv jobbra ívelten folytatódik úgy, hogy csak a középvonal van felfestve, tehát a külső sáv egyenes irányát nem jelzi felfestés. A belső sávból csak egyenesen lehet haladni, a külsőből egyenesen és jobbra, és a külső sáv „eleje”, a várakozást jelző vonala némileg beljebb nyúlik a kereszteződésbe.

A helyszínelők a két gépkocsit az ütközés feltételezett helyzetének megfelelően egymás mellé állították, ebből látható a panaszosi gépkocsi bal hátsó részén a másik gépkocsi jobb első felével és a jobb visszapillantó-tükrével okozott sérülés, a tükör magasságában a másik gépkocsi hátulján hosszanti csík húzódik. További fényképeken a sérülések magasságát mérőléccel jelzik.

A balesetről készült helyszínrajzon feltüntették a panaszosok járművének helyzetét mind a panaszosok által, mind az érintett rendőr és felesége által elmondottaknak megfelelően.

A D-i Rendőrkapitányság mint szabálysértési hatóság a panaszos feleséget közúti közlekedés rendjének megzavarása szabálysértés elkövetése miatt 60.000 Ft-os pénzbírsággal sújtotta – a helyszínelők megállapításaival egyező tényállás mellett –, mely határozat ellen a panaszos ügyvédje útján kifogást, majd a bíróság helybenhagyó végzése ellen tárgyalás tartása iránti kérelmet nyújtott be.

A panaszos nevében előterjesztett kifogás szerint a balesetet a másik fél okozta. A panaszos a belső sávban haladt, míg a másik közlekedett a külső sávban. A panaszos a zöld jelzést követően váltott sávot, és áttért a külső sávba, és az ütközés akkor következett be, amikor a másik gépkocsi vezetője is sávot váltott, és a belső sávba áttért. A panaszos „szabályosan közlekedett, nem hagyott el sávot, az út vonalvezetésének megfelelően vezette a járművet”. Az ütközést azonban valóban nem észlelte, és csak akkor állt meg, amikor a másik gépkocsi jobb első ülésén ülő férfi a rendőrigazolványát felmutatta. A másik gépkocsit tehát nem a rendőr, hanem egy hölgy vezette, aki a helyszínt később egy gyermekkel együtt elhagyta. A beadvány kitér arra is, hogy a sérülés „szinte észrevehetetlen” volt, a „másik gépkocsiban kár sem keletkezett”, egy korábbi sérülést igyekezett az érintett rendőr a balesetből származónak beállítani, erről az intézkedő rendőrök „beszélték le”.

A bíróság végzése szerint a kifogás nem alapos, a bíróság a kifogásban foglaltakkal szemben „a szabálysértések tényét rögzítő feljelentésben foglaltakat fogadta el”, mivel azt az intézkedő rendőrök aláírásukkal hitelesítették, és nem merült fel arra adat, hogy ezek a rendőrök „a rájuk vonatkozó eljárási szabályokat megsértették volna”. A végzés utal az ügyesség feljelentést elutasító határozatára.

A balesetben érintett rendőr 2009. november 12-én kelt jelentése minden más iratnál részletesebben írja le a történetet. Az általa a helyszínen közölteknek megfelelően rögzíti, hogy a lámpánál a belső forgalmi sávban várakozott, ő vezetett, mellette felesége, mögöttük gyermekük ült. Mellettük a későbbi ütközésben érintett gépkocsi állt, látták, hogy az álló helyzetben lévő autót vezető hölgy telefonál, ezt feleségével egymás között meg is jegyezték. A két autó a zöld jelzéskor nagyjából egyszerre indult. A jelentést író rendőr még látta, hogy a másik sofőr folytatja a telefonálást, azonban ennek jelentőséget még ekkor sem tulajdonított. Azonban ahogy haladtak tovább egyenesen, az enyhén jobbra, majd balra ívelő vonalat követve látta, hogy a másik autó nem követi a sáv kanyarodó vonalát, hanem „nyílegyenesen ment tovább, azaz folyamatosan jött be a belső forgalmi sávba”. Ez véleménye szerint abból is adódott, hogy a telefonáló hölgy (a panaszos) nem tudta megfelelően figyelemmel tartani a forgalmat. A rendőr először csak levette a gáزرól a lábát, és dudált, remélte ugyanis, hogy ennek hatására a másik autó visszahúzódik a külső sávba. A később elhangzottakból arra következtetett, hogy a hölgynek fogalma sem volt a közlekedési helyzetről, valószínűleg azt sem értette, miért dudál valaki. Amikor látta, hogy a másik kocsi nem tér vissza a saját sávjába, fékezett, de már nem tudta elkerülni az ütközést. A szembeforgalom miatt csak minimálisan tudta elkapni a kormányt balra. Az általa vezetett gépkocsi „jobb első kerékjáratát ívét húzta meg” a panaszos autója, valamint behajtott a jobb oldali visszapillantó-tükörre, és kissé meg is repesztette azt. A kár nem volt jelentős, azonban ezt még akkor nem tudták, mindannyian érezték az ütközést. Ennek ellenére elképzelhetőnek tartja, hogy a másik, magasabb építésű gépkocsiban a balesetet nem vették észre. A jelentés hangsúlyozza, hogy a másik gépkocsi szabálytalan sávváltása nem balra kormányzással, hanem „teljesen egyenes haladással valósult meg”, a sávok jobbra tartása miatt. A másik gépkocsi nem is indexelt. A rendőr próbált jelezni a másik gépkocsinak, fényszóróval villogott rá, több alkalommal rá is dudált, azonban ez nem járt eredménnyel. Ekkor már mindketten a belső sávban haladtak. A jelentés kiemeli, hogy több megállásra alkalmas hely lett volna, azonban miután a másik autó nem mutatta jelét, hogy le akarna állni, a rendőr, ahogy a forgalom engedte, mellé hajtott azzal a céllal, hogy rendőrigazolványát felmutatva próbálja megállítani a másik gépkocsit. Ezért kérte feleségét, hogy keresse elő az igazolványt. A másik sávból is rávillogott a kocsira, hátha a visszapillantó tükörből észlelik. Ezt követően, amikor a másik kocsi mellé ért, felmutatta az igazolványt, és kézmozdulataival próbált jelezni. Megjegyzi, hogy a magasabb kialakítású gépkocsi jobb első ülésén ülő határozott, nagyobb darab férfit látva úgy gondolta, nincs esély, hogy megálljanak, és valószínűsítette, hogy a következő lehetőségénél balra hajtanak. Megjegyezte, hogy hosszabb távon nem is tudta volna követni a panaszos gépkocsiját. Visszasorolt a másik gépkocsi mögé, mivel a külső sáv nem sokkal később meg is szűnt. A másik gépkocsi a következő kereszteződés után egy buszöbölben végül megállt. A rendőr kérte a feleségét, hogy maradjon az autóban. Ekkor úgy gondolta, hogy gyorsan elintézi az ügyet, biztos, hogy elismeri a másik fél a felelősségét. A másik gépkocsi bal első ajtajához ment, és a lehúzott ablakon keresztül a rendőrigazolványát felmutatva felszólította a vezetőt, hogy szálljon ki. Udvariasan köszönt, bemutatkozott és a szolgálati helyét is megjelölte, majd felszólította az autót vezető panaszost: „Állítsa le a motort, és szálljon ki, mert balesetet okozott!” Ezt a rendőr a jelentése szerint „tiszteletesen, de a rendőri fellépéshez szükséges határozottsággal és nyomatékkal” mondta. Hivatkozott arra a szabályra, hogy a rendőr szolgálatba helyezheti magát, ha szabálysértést észlel, ráadásul itt nem csupán észlelte, de sértettje volt, és másképp nem tudta a balesetet okozó személyt megállásra bírni.

Az útközben felmutatott igazolvány alapján pedig már tudták róla, hogy rendőr. A felszólítást követően a vezető és a vele utazó férfi kiabálni kezdett: „Mi van?! Mit akarsz?! Mi bajod van?!” A férfivel közölte, hogy nem hozzá szólt, a hölgynek pedig mondta, hogy „nekünk jött a Piac utcánál, balesetet okozott, szálljon ki!” A panaszosok kiszálltak, és folyamatosan kiabáltak, ordítottak, a rendőrrel, a feleségével, majd a kiérkező rendőrökkel. A jelentést író rendőr a panaszos férjet többször figyelmeztette, hogy maradjon csendben, mert nem ő vezetett, hallgasson, mert a feleségével kívánja megbeszélni az esetet. Miután egyikük sem működött együtt, és a férfi „folyamatosan fenyegetően lépett fel” (testalkatát, folyton közeledő mozgását, „kifejezetten támadó, karmozdulataival együtt már eleve fenyegető” fellépését értékelte így), a balesetben érintett rendőr úgy döntött, hogy rendőrt hív, bár álláspontja szerint erre az eset egyszerű megítélése, a személyi sérülés hiánya és a csekély anyagi kár miatt nem lett volna szükség. A panaszos férj szóbeli fenyegetéseit is idézi, miszerint ha nem lenne rendőr, már rég „leverte volna”, már nem is élne stb., és ezt a kiérkező járőrök jelenlétében is folytatta. A rendőrök kiérkezéséig igyekezett elkerülni, hogy a helyzet élesebbé váljon. Akkortól kezdve, hogy közölte velük, hogy rendőrt hív, több verzióval álltak elő, hogy magukat mentse, és a rendőrt tüntessék fel „okozóként”. A telefonhívás alatt is folyamatosan kiabáltak, és „hergelni” próbálták. Mivel a rendőr felesége is kiszállt, próbálva védeni a férjét, a gyermekük egyedül maradt, és láthatóan meg volt ijedve, a panaszosok az autó mellett állva is folytatták az ordítást, pedig láthatták, hogy a gyermek sír. Felhívták a rendőr édesapját, hogy vigye el a gyermeket, aki azonban az édesanyja – a balesetben érintett rendőr felesége – nélkül nem akart elmenni, ezért ő is velük ment, azonban még a távozásuk előtt megérkezett az első járőr. A járőrnek a rendőr bemutatkozott, és próbálta elmondani, hogy mi történt, azonban a panaszosok azonnal odamentek, és kiabáltak, így többszöri próbálkozásra sem tudta elmondani a történeteket. A járőr próbálta őket csendesíteni, hogy mindenki elmondhassa az álláspontját, de a házaspár továbbra is kiabált, hogy a rendőr és a felesége is ivott, a feleség ezért ment el. A balesetben érintett rendőr szerint „A rendőrök sem tudták kézben tartani a helyzetet [...] ráadásul a házaspárnak ekkorra sikerült a közeli parkolóból odacsődítenie, és a rendőrökre [...] uszítania néhány álldogáló, a nem is ott történt [balesetről] nyilvánvalóan semmit sem tudó nagyszájú báméskodót”. Megbeszélték, hogy majd tanúskodnak a balesetről, és arról, hogy a rendőrök (köztük az érintett rendőr) milyen támadólag lépett fel a panaszosokkal szemben. A balesetben érintett rendőr kérte, hogy hívjanak baleseti helyszínelőket, illetve hívta a feleségét is, hogy térjen vissza a helyszínre. A kiérkező helyszínelők „felkészülten és határozottan léptek fel”, rögzítették a rongálódásokat. A panaszosok ekkor is közbekiabáltak, például hogy a rendőr korábbi sérüléseket is „rájuk akar kenni”. Ennek a jelentés szerint semmilyen alapja nem volt, hiszen a sérülések egy helyen keletkeztek, a jármű jobb első kerékívén és a visszapillantó-tükrön. A helyszínelők „a továbbra is kiabáló házaspárral közölték talán azt is, hogy ha továbbra is akadályozzák a rendőri intézkedést, elő fogják őket állítani”, és ezt a jelentést író rendőr szükségesnek is tartotta, mert a kiabálástól nem lehetett egymás szavát érteni, és ezt követően a házaspár már halkabban fenyegetőzött, a panaszos feleség „megjátszott sírásba kezdett”. A rendőr felesége és édesapja a távozásától számított kb. húsz perc múlva visszatért, így ők is tanúsítani tudják az elhangzottakat. A helyszínelők mindenkit külön-külön meghallgattak, a rendőr leírja, hogy még őt is erélyesen arrébb küldték, amikor a feleségét hallgatták meg, és ő közelített. A jelentés szerint ekkor összefüggően el tudták mondani, hogy miként történt a baleset, és a rendőr megjegyzi, hogy a sérülések helyén a másik autón lévő, letörölhető por az ő autóján is megtalálható volt felkenődésként. Ezt követően együtt visszamentek a baleset helyszínére, megkérték a panaszos hölgyet, hogy álljon be a lámpához úgy, ahogy a baleset előtt állt, azonban ő a belső sávba állt, a jelentést író rendőr szerint ebből látszik, hogy még azt sem tudta, hogy honnan hajtott be a kereszteződésbe. A sérülések alapján szerinte kizárt, hogy a panaszos a belső sávban hajtott volna. A panaszoson „látszott, hogy nem érti, hogy miről van szó, de végül aztán beállt a szélső sávba”. Ezt követően a rendőrt kérték meg a helyszínelők, hogy álljon úgy be a másik autó mellé, hogy a sérülések kölcsönösen megfeleltethetőek és

fényképezhetőek legyenek. A fényképfelvételek elkészülte után a helyszínelők elengedték őket. A rendőr tudomása szerint a panaszos ellen indítottak szabálysértési eljárást, amelynek befejezéséről nem értesült.

A jelentést író rendőr néhány további megállapítást tart szükségesnek az ügygel kapcsolatban. A panaszos házaspár több indokra hivatkozott a helyszínen: először tagadták, hogy baleset történt, azt mondták, hogy a rendőr az olcsó és gyenge minőségű autója hibáit az ő költségükön akarja megjavíttatni. Az persze a két autó eltérő felépítése miatt elfogadható, hogy esetleg ők nem észlelték az ütközést. De a rendőr frissen szakvizsgázott jogászként, „felívelő rendőrtiszti karrierrel” biztos, hogy nem kockáztatna ilyen lépést, pláne nem úgy, hogy közben a gyermeke is az autóban van. Nem lehet valós viszont az a hivatkozásuk, hogy a felesége vezetett volna, hiszen őt akkor a jobb első ülésből nem láthatták volna, ahogy az igazolványát felmutatja. Hivatkoztak arra is, hogy látták, ahogy helyet cserélnek, először kijelentve, hogy biztos ivott a felesége, majd – miután a szonda többszöri megfújásra is nullás értéket mutatott – hogy biztos nincs jogosítványa. Miután ezt is cáfolták, és a felesége a vezetéstől sem volt eltiltva, a rendőr kérte a helyszínelőket, hogy rögzítsenek az ülésekből szagmintákat. Ezt ők azért nem látták indokoltnak, mert kiderült, hogy mindketten szokták vezetni az autót, ezért az ilyen mintavétel nem vezetne eredményre. Később azt mondták, hogy a rendőr ment beléjük hátulról, amit viszont a sérülések cáfolnak. Szidalmazták is a rendőrt, kétségbe vonva rendőri minőségét, rangját, címét, szerintük egy senki, a rendőrségen belül is, főleg hozzájuk képest, akik nagyon gazdagok stb. A panaszosok állandóan változtatták védekezésüket, mindig más, eltérő és össze nem egyeztethető verziókat adva elő, és nagy hévvel, fenyegetőzve hangoztatták ezeket. El akarták kérni a rendőrigazolványt is, amit már láttak, és a rendőr ezt nem is adta át, hanem elmondta a nevét, rendfokozatát, jelvéyszámát és beosztási helyét, amit csak többszöri ismétlés után tudtak maguknak feljegyezni. A rendőr szerint csak a rendőri minősége óvta meg a panaszos férj tettleges támadásától. Végül a rendőr megjegyzi, hogy a panaszosokkal szemben nem kezdeményezett semmilyen eljárást, a jövőben sem kezdeményez, azonban kitarthat eredeti szándéka mellett, és kéri a neki okozott kár megtérítését amit ráadásul nem is a panaszosoknak kell állnia, hiszen az a kötelező felelősségbiztosítás útján rendezhető.

A megyei rendőrfőkapitány levele az egyéb rendőrségi dokumentumokban foglaltakon túl rögzíti, hogy amikor a panaszosok a rendőrségen személyesen megjelenve kértek felvilágosítást az ügyszámról, arról az alábbiak szerint nem kaphattak tájékoztatást. Az intézkedés során keletkezett iratok csak a RobotZsarú NEO iktatási rendszerben történő rögzítést követően kapnak iktatószámot, ezt megelőzően csak ideiglenes számot rendel az ügyszámhoz a rendszer, és szignálás után kap az irat további – a megfelelő eljárástípusra utaló – számot. Tehát a hivatkozott rendőrségen szolgáltatást teljesítő rendőrnek „nem volt lehetősége a panaszosok részére olyan iktatószámot adni, ami a koccanásos balesethez érdemlegesen köthető, annál is inkább, mert a balesettel kapcsolatban a helyszíni eljárást a D-i Rendőrkapitányság központi [...] objektumában elhelyezett Közlekedésrendészeti Osztály állománya fejezte be”.

A tényállás tisztázása érdekében, a hatóság tanúként hallgatta meg az intézkedést foganatosító rendőröket, valamint a balesettel érintett rendőrt. A meghallgatásokon a panaszosok a szabályszerű értesítés ellenére nem jelentek meg.

A helyszínre először érkező járőrök közül a r. őrmester vallomása a jelentésében foglaltakhoz képest az alábbi többletinformációt tartalmazza. A helyszínre érkezésükkor, a panaszos házaspár, de főként annak férfi tagja kiabálva beszélt a baleset másik érintettjével, és kitérésüket követően, tudomást sem vett a rendőri intézkedés megkezdéséről. Mivel a vita éles volt, féltek a tettlegességtől, továbbá a vita miatt a felelősség kérdésének

eldöntéséhez baleseti helyszínelő látszott szükségesnek, ezért erősítést kértek. Két baleseti helyszínelő rendőr is bekapcsolódott az intézkedésbe, ennek ellenére csak nehezen csitult a vita heve. A rendőr elmondta, hogy a balesettel érintett rendőr nem kiabált a panaszosokkal. A rendőr vallomásában elmondta, hogy sem ő, sem az intézkedésben részt vett kollegái – a határozott hangnem mellett – sértő, durva kifejezést a balesettel érintett egyik személlyel szemben sem alkalmazott. A r. törzsőrmester vallomása szerint a helyszínre érkezést követően meg kívánták hallgatni a feleket, először is a bejelentőt, ám ezt nehezen tudta megtenni kollegája, mert a panaszos pár hölgy tagja folyamatosan belebeszélve meghazudtolta a meghallgatni kívánt másik felelt. A megkérdezett elmondta, hogy rendőr, és szolgálatba helyezte magát. A panaszos pár hölgy tagja folyamatosan hangoztatta, hogy nem ismerik el a felelősségüket. Elmondása szerint hangos kiabálás közben a panaszos pár megfenyegette őket is, mondván „te paraszt feljelentelek benneteket”, bár főként a járőrpár másik tagjával beszéltek ilyen hangnemben, mert a vallomást tevő rendőr a forgalmat irányította. A rendőr elmondta, hogy a panaszosok által vezetett autón friss sérülés volt látható, ami véleménye szerint keletkezhetett a balesetben. A rendőr elmondta, hogy a járdán ismeretlen személyek, az intézkedés közben a panaszosok védelmére keltek, mondván, hogy mit képzelnek a rendőrök, hiszen nem is a panaszosok a hibásak. Az ismeretlenek egy kocsmából mentek ki a helyszínre, ezért a balesetet nem láthatták. Csak azt hallhatták, amint határozott hangon felszólították a folyamatos hangoskodás abbahagyására a panaszos párt. Azt sérelmezték az ismeretlenek, hogy nem csinálnak semmit a rendőrök. Nem értették meg, hogy ők a helyszínt biztosítják, amíg a helyszínelő kollegák megérkeznek. El kellett küldeni őket, határozott hangnemben, hogy az intézkedést ne akadályozzák. A járműveket a helyszínelő kollegák visszaállították olyan pozícióba, hogy a sérüléseket megnézzék. Ennek során arra a következtetésre jutottak, hogy a sérülés, azaz a baleset csak a balesetben érintett rendőr elmondásának megfelelő módon következhetett be. Erre a panaszos pár a helyszínelőkkel is kiabálni kezdett, hogy a baleset nem úgy történt, ezzel nem fognak egyetérteni, feljelentik őket, illetve bíróságra mennek.

A helyszínelést végző egyik rendőr vallomása az általa tett jelentéshez képest az alábbi többletinformációt tartalmazza. A rendőr kérdésre elmondta, hogy amennyiben a panaszosok által előadott verziót alátámasztó legkisebb sérülés látható lett volna az autókön, akkor azokat rögzítette volna, azonban erre utaló nyom a járműveken nem volt látható. A rendőr elmondta, hogy sem ők, sem kollegái sértő hangnemet nem, csak határozott felszólítást használt a panaszosokkal szemben. Elmondta azt is, hogy a helyszínre érkezésekor, a balesettel érintett rendőr nem hangoskodott, csak a panaszosok, az érintett rendőr „el is húzódott tőlük”.

A balesettel érintett rendőr a meghallgatása alkalmával kijelentette, hogy az esetet követően készített részletes jelentésében foglaltakat változatlanul fenntartja. Meghallgatása során jelentését az alábbi többlet információval egészítette ki. Kérdésre elmondta, hogy a balesetben megsérült autót a menyasszonytánc-pénzből vették.

III.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az alábbi tényállást állapítottam meg a döntésem alapjául.

A panaszos és házastársa D-ben a Kossuth utcán Audi típusú gépkocsijukkal haladva koccantak egy Skoda típusú gépkocsival. A panaszosok közül a feleség vezetett, a jobb oldalon ült a férj. A járművet vezetve a panaszosok arra lettek figyelmesek, hogy egy gépkocsi dudálva halad mögöttük, és egy szolgálati igazolványt mutatnak ki a járműből. A

panaszosok ezt észleve egy közeli buszmegállóban álltak félre. Ekkor a balesetben érintett másik járműből – melyet az érintett személy a feleségével a menyasszonytánc pénzből vásárolt – kiszállt egy civil ruhás férfi, aki rendőrként igazolta magát, és akivel együtt utazott a felesége és gyermeke is. A rendőr felesége a helyszínről a gyermeküket elvitte, majd oda visszaérkezett. A panaszos és házastársa, valamint a balesettel érintett rendőr nem tudtak megegyezni a helyszínen a felelősség kérdésében, ezért emelt hangú vita alakult ki közöttük. Az érintett rendőr telefonon rendőri intézkedést kért. A kiérkező rendőrök a helyzet tisztázása érdekében a feleket meg kívánták hallgatni, azonban a heves vita miatt ez hosszabb időt vett igénybe, többször határozottan, erélyes hangon kellett felszólítani a panaszosokat a higgadt hangnemű tárgyalásra, hogy a rendőrök meghallgathassák a másik felet is. Az intézkedő járőrök a panaszos feleséget és a rendőrt és feleségét alkoholszondás ellenőrzésnek vetették alá, amely mindegyikük vonatkozásában negatív eredményt hozott. Eközben a felek úgy döntöttek, hogy baleseti helyszínelő bevonását is kérik a felelősség tisztázása érdekében. A kiérkező baleseti helyszínelők szintén heves vitának voltak tanúi, miközben a panaszos hölgy a helyszínt, a vizsgálatot megelőzően el kívánta hagyni. Ezen incidens során a baleseti helyszínelő a panaszos feleséggel szemben kilátásba helyezte az előállítást, illetve kérdésére tájékoztatta arról is, hogy ez bilincselést is jelenthet adott esetben. Ezután a panaszosok együttműködőbbnek bizonyultak, és eleget tettek a helyszínelő felszólításának, hogy a baleset pontos helyére álljanak fel a gépjárművel úgy, hogy a sérülések összeegyeztethetők legyenek. Ennek érdekében a panaszosokat a külső, míg a balesettel érintett rendőrt a belső sávban állíttatták meg járműveikkel a helyszínelők. A sérülések ebben a pozícióban összeegyeztethetők voltak és megállapítást nyert, hogy a baleset során a járművek így helyezkedtek el, illetve az észlehető sérülések ebben a helyzetben keletkeztek a két jármű érintkezéséből adódóan. A panaszos és házastársa azonban e tények ellenére vitatta a baleset ilyen helyzetben történt bekövetkezését, azt állítva, hogy az ő járművük tartózkodott a belső sávban és az érintett rendőr a külső sávból eléjük vágva ütközött nekik. Ebben az esetben azonban a panaszosok gépkocsijának a jobb, a rendőr járművének pedig a bal oldala kellett, hogy megsérüljön. Ilyen sérülések azonban egyik járművön sem voltak felfedezhetőek, ezért különös szakértelem nélkül is kizárható volt a panaszosok balesettel kapcsolatos verziója. A baleseti helyszínelésről jegyzőkönyv készült, melyben mind a panaszosok, mind a balesetben érintett rendőr és felesége elmondását szövegesen rögzítették, továbbá a helyszínrajzon, mind a panaszosok, mind az érintett rendőr és felesége elmondásának megfelelően feltüntették a panaszosok járművének helyzetét.

Mellőzöm a tényállásból a panaszosok ama állítását, hogy a rendőrök sértő hangnemben kiabáltak velük, továbbá, hogy az érintett rendőr agresszívan lépett fel a panaszosokkal szemben, mert ezt a meghallgatások alkalmával – melyen a panaszosok szabályszerű értesítés ellenére nem jelentek meg – a négy rendőr egybehangzóan cáfolta. A panaszosok megjelenésének jelentősége abban állt volna, hogy ebben az esetben a tárgyalás szabályai szerint a vitatott rendőri vallomások kapcsán azonnal kérdést intézhetek volna a tanúkhöz, illetve – a rosszhiszemű eljárás miatti jogkövetkezmények terhe mellett – észrevételt mondhattak volna jegyzőkönyvbe, olyan információk birtokában melyről a hatóság – nem lévén jelen az intézkedéskor – szükségszerűen nem tudhat. Ez azonban nem történt meg, ezért a jegyzőkönyvbe mondott vallomások erre vonatkozó egybehangzó részét – mint egyedül rendelkezésre állót, és mint törvényes bizonyítékot – fogadom el mérlegelési jogkörömnél fogva.

A járőrök majd a baleseti helyszínelők intézkedésére bejelentés alapján került sor¹. Az intézkedés során határozott hangnemben kellett a panaszosokat felszólítani, hogy kiabálásukkal nem zavarják, illetve akadályozzák a rendőri intézkedést, mely a felek meghallgatásával kezdődött volna, s csak határozott felszólítások után történhetett meg, bár ekkor sem teljesen zavartalanul. A határozott felszólítások szükségesegek voltak azért, hogy az intézkedésről a rendőrök figyelmét ne vonják el a panaszosok².

A helyszíni szemlét végrehajtó rendőr jogszerűen szólította fel a panaszos házaspár hölgy tagját, hogy az intézkedés helyszínéről ne távozzon el engedély nélkül. Emellett megfelelő tájékoztatást adott³ amikor a panaszos hölgy kérdésére közölte, hogy amennyiben nem működik együtt, úgy előállítja szabálysértés miatt, és ennek során szükség esetén bilincset is alkalmazhat. A rendőri intézkedésnek – szűk, és jól körülhatárolt kivételtől eltekintve – mindenki köteles magát alávetni, a rendőr utasításainak pedig engedelmessé válni⁴. Aki e kötelezettségét megszegi, az szabálysértés törvényi tényállását kimerítő cselekményt követ el⁵. Emiatt pedig az illető személyt elő lehet állítani⁶, és várható magatartására tekintettel, törvényben meghatározott célból vele szemben bilincset lehet alkalmazni⁷.

¹ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 13. § (1) bekezdése alapján a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatalom rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

² A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 4. § (4) bekezdése szerint a rendőri intézkedés közben körültekintően kell eljárni. A rendőrnek arra kell törekednie, hogy megelőzze, hogy megtámadják, lefegyverezzék, figyelmét a szolgálati tevékenységtől elvonják, vagy lekötöttségét jogellenes cselekmény elkövetésére használják fel.

³ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 24. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

⁴ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 19. § (1) bekezdése alapján a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmessé válni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

⁵ Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet 40/A. § (1) és (2) bekezdései szerint aki a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmessé válni, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható. E szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.

⁶ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani;

⁷ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 48. § szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A baleset panaszosok által elmondott verzióját a rendőr a helyszíni szemléről készült jegyzőkönyv szöveges részében, illetve a helyszínrajzon is jól láthatóan feltüntette. A fénykép mellékleteket pedig mindkét gépjárművön található sérülésről elkészítette külön-külön, továbbá olyan módon is, hogy a járműveket olyan helyzetbe állította, hogy a közös fotókon a sérülések összeegyeztethetősége is látható. E jegyzőkönyvet – a lefolytatott szabálysértési alap-, és jogorvoslati eljárásban egyaránt – törvényes bizonyítékként fogadták el. Mindezekre tekintettel alaptalanul hivatkozik a panaszos részrehajló eljárásra.

A panaszos panaszában leírta, hogy a balesetben érintett rendőr szolgálati igazolványát felmutatta, így akarta megállásra bírni őket. Az érintett rendőr maga is elismerte, hogy szolgálatba helyezte magát, majd rendőri intézkedést kért telefonon, mert a felelősség kérdésében megállapodnia nem sikerült a panaszosokkal, és a vita is egyre hangosabbá vált a panaszosok kiabálása miatt.

A rendőrt szolgálatban intézkedési kötelezettség terheli, és e kötelezettsége bizonyos feltételek megléte esetén szolgálaton kívül is fennáll⁸. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: RSZSZ) további feltételeket határoz meg. Ilyen feltételek, hogy a rendőr kiképzett, egészséges, nincs szeszes italtól befolyásolt, gyógyszer vagy kábító hatású más szer miatti bódult állapotban, és szolgálatban lévő rendőr nincs jelen, és az értesítésével járó késedelem, az intézkedés elmaradása a bűnüldözés érdekeire, az élet- és vagyonbiztonságra másként el nem hárítható hátrányt jelentene⁹. Az érintett rendőr mint hivatásos állományú r. főhadnagy kiképzett volt az eset idején, nem volt ittas, és az intézkedésekor szolgálatban levő rendőr nem volt jelen. Kérdéses, hogy a vagyonbiztonságra másként el nem hárítható hátrányt jelentett volna-e, amennyiben a panaszosok a helyszínről személyazonosítás nélkül eltávoznak, illetve hogy az érintett rendőr szempontjából a helyzet ilyennek volt-e értékelhető.

A kérdés eldöntéséhez alapul szolgálnak az egyes rendőri intézkedések foganatosításához törvényben megállapított tényállások. Ilyen például az előállítás. A rendőr előállítja azt a személyt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért. A törvény szóhasználata szerint a rendőrnek a tettenérés alkalmával el kellene döntenie, hogy a cselekmény, aminek tanúja volt, a bíróság szerint bűncselekménynek fog-e minősülni. Ez azonban nyilván valóan számtalan okból nem várható el, hiszen a bűnösség (kóros elmeállapot), vagy a társadalmi veszélyesség (jogos védelmi helyzet), illetve az alanyiség feltételeit nem képes a helyszínen teljes körűen vizsgálni, és ezt el sem várjuk a rendőrtől a törvény kifejezett rendelkezése ellenére. Az előállítás egy mérlegelhető – a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy, a szabálysértést a felszólítás ellenére folytató személy –

⁸ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 13. § (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 3. § (6) bekezdés *a*) pontja szerint a rendőr szolgálaton kívül akkor intézkedik, ha kiképzett, egészséges, nincs szeszes italtól befolyásolt, gyógyszer vagy kábító hatású más szer miatti bódult állapotban, és szolgálatban lévő rendőr nincs jelen, és az értesítésével járó késedelem, az intézkedés elmaradása a bűnüldözés érdekeire, az élet- és vagyonbiztonságra másként el nem hárítható hátrányt jelentene.

⁹ A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 3. § (6) bekezdése szerint a rendőr szolgálaton kívül akkor intézkedik, ha kiképzett, egészséges, nincs szeszes italtól befolyásolt, gyógyszer vagy kábító hatású más szer miatti bódult állapotban, és szolgálatban lévő rendőr nincs jelen, és az értesítésével járó késedelem, az intézkedés elmaradása a bűnüldözés érdekeire, az élet- és vagyonbiztonságra másként el nem hárítható hátrányt jelentene.

esetét tekintve pedig többször kifejtettem, hogy előállítás alapjául szolgáló, az intézkedéskor tapasztalható tényekre tekintettel dönt a rendőr az előállításról. Ilyen esetekben az előállításához a törvényben megkövetelt szabálysértés, vagy bűncselekmény gyanúja nem éri, nem is érheti el a büntetőjogi, vagy szabálysértési jogi felelősség megállapításához szükséges megalapozottság szintjét. Azaz amennyiben az intézkedés során a rendőr számára komolyabb mérlegelés nélkül megállapítható, hogy az intézkedés alá vont személy magatartása a tapasztalt körülmények alapján a szabálysértés, vagy a bűncselekmény lehetőségét nyilvánvalóan felveti, ez kellő alapot szolgáltat az előállításra. Ezen intézkedés jogszerűségén az a tény sem változtat – a rendőr rosszhiszeműségét kivéve –, ha utóbb a jogsértő cselekmény miatt nem indul eljárás, vagy annak eredményként nem állapítják meg az intézkedés alá vont személy felelősségét. Tehát a rendőr az intézkedéseit olyan objektív, tapasztalati tények alapján kezdi meg, melyek lehet, hogy nem felelnek meg a teljes valóságnak, de azok alapján a rendőr intézkedése jóhiszeműnek, és erre tekintettel jogszerűnek ítélné.

A konkrét esetre vetítve a fent írtakat, – és a balesettel érintett rendőr szempontjából tekintve az esetet – megállapítható tényszerűen, hogy azzal a helyzettel találta szembe magát, hogy a közúti közlekedés szabályait megsértve valaki kárt okoz az általa vezetett gépjárműben, majd ezután megállás nélkül tovább kíván haladni. Ilyen objektív tények ismeretében alappal gondolhatta a panaszos, hogy a másik jármű ismeretlen vezetője mind a szabálysértési jogi felelősség, mind a vagyoni felelősség alól ki kívánja vonni magát, azaz a vagyonbiztonság, a kár megtérítése olyan reális veszélybe került (amennyiben nincs érvényes kötelező felelősségbiztosítási szerződéssel biztosítva a jármű üzemben tartója, a jármű tulajdonosi, üzembentartói minőségének esetleges tisztázatlansága okán), amelyet a károkozó személyének megállapításával el lehet kerülni. Ilyen helyzetben egy szolgálatban levő rendőr sem azt a megoldást választja, hogy felírja a rendszámát annak a járműnek amely a szabálysértést elkövette, kárt okozott, majd megállás nélkül eltávozik, hanem megállítja azt a szabálysértéssel gyanúsítható személy azonosítása céljából, melynek eredményeként a kár felelősség kérdése is tisztázhatóvá válik. Az Rtv. pedig úgy rendelkezik, hogy a szolgálatban levő rendőr intézkedési kötelezettsége terheli a szolgálaton kívüli rendőrt is halaszthatatlan esetben. Tekintettel arra, hogy a szolgálatban levő rendőr is megállítja az ilyen jellegű szabálysértés elkövetőjét, és az érintett rendőr is ezt tette, ez megfelel a törvényi rendelkezéseknek. A megállást követően az igazoltatáshoz, és a helyszíni szemle lefolytatásához pedig – mint nem halaszthatatlan cselekményhez – már szolgálatban levő rendőrt hívott az érintett rendőr. A más személy vagyonbiztonságának közvetlen veszélyének lehetősége fennállt, ezzel az RSZSZ-ben foglalt „többletfeltételek” is teljesültek.

Az eset megítélésénél tekintettel kell lenni arra a körülményre is, hogy a hatályos jogszabályi rendelkezések szerint a vagyontárgyat ért sérelem nem csak a rendőr, de felesége jogát is sértette¹⁰. Azt pedig a Panasztestület is elismerte állásfoglalásában, hogy amennyiben a rendőr más érdekében helyezte volna magát szolgálatba, úgy azt teljes mértékben jogszerűnek minősül.

A fent kifejtett indokok alapján megállapítom, hogy mind az Rtv-ben, mind a RSZSZ-ben foglalt feltételek fennálltak a szolgálatba lépéshez, ezért azt a rendőr jogszerűen tette.

¹⁰ A a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény 27. § (1) bekezdés szerint a házasság megkötésével a házastársak között a házassági életközösség idejére házastársi vagyontársaság keletkezik. Ennek megfelelően a házastársak osztatlan közös tulajdona mindaz, amit a házassági életközösség ideje alatt akár együttesen, akár külön-külön szereztek, kivéve azt, ami valamelyik házastárs különvagyonához tartozik.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

IV.

A Panasztestület állásfoglalásában a szolgálaton kívüli rendőr szolgálatba lépésével, illetve a rendőrök részrehajlás mentes eljárásával kapcsolatosan tett egyes megállapításaival a határozat III. részében foglalt indokok alapján nem értek egyet.

A Panasztestületnek az állásfoglalásában tett minden más megállapításával és az azokból levont következtetéseivel minden tekintetben egyetértek.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény XII. fejezet 54. § (1) és (2) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100.§ (1) bekezdés a) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) és (2) bekezdései, a 93/ A § (7) és (9) bekezdései;

A jelen eljárásban hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdésén, valamint a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Budapest, 2010. október „ „

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**